טיול רכוב בעמק חפר – שמורת נחל אלכסנדר

מידע כללי

אזור הטיול – מועצה אזורית עמק חפר.
מועד מומלץ – חורף ואביב וקיץ, אפשרי כל ימות השנה **.**
רמת הקושי – קלה**.**
משך המסלול – יום טיול
מסלול מעגלי – לא
מפה - מפת סימון שבילים 1:50000 של השרון ומערב השומרון, מפה מס' 7**.**
אתר פיקניק קרוב – פרק נחל א5לכסנדר.

הערות:

1. יש להשאיר בבית את מסלול הטיול ולוחות זמני מתוכננים.
2. יש להצטייד ב- 1 ליטר מים למטייל.
3. הכניסה למתחם אוטופיה בתשלום.
4. הכניסה לאגמון חפר בחינם.
5. אין כניסה למתחם האגמון עם רכבים.

הגעה

גישה לשמורת נחל אלכסנדר ממערב,
לבאים מצפון ירידה מכביש 2 שמאלה לפני הגשר העובר מעל לנחל.
לבאים מדרום לאחר מעבר על הגש, פניה ימינה וירידה לנחל.

מסלול הטיול

<u>סיפור המקום:</u>

נחל אלכסנדר – זורם מהרי השומרון עד לחוף הים ליד מכמורת ובית ינאי. אפיק הנחל חוצה את עמק חפר, אורכו של נחל אלכסנדר כ 32 ק"מ. בעבר אפיק הנחל שימש כתוואי להעברת תוצרת חקלאית מאזור טול כרם לחוף מכמורת.
ייחודו של הנחל **בצב הרך** החי במימיו, צבים מוגנים הנמצאים בסכנת הכחדה.
שם הנחל - ישנן שתי גרסאות לשמו של הנחל
1. הנחל נקרא על שמו של המך החשמונאי אלכסנדר ינאי.
2. שמו של הנחל בערבית היה וואדי איסכנדיר ע"ש אסכנדר אבו זבורה, בעל קרקעות עשיר וסוחר אבטיחים מצליח שחי במאה ה-19.
שיקום הנחל - בשנת 1995 החל שיקום הנחל, הושקעו בפרויקט כ 50 מליון ₪.
בשנת 2003 זכר פרויקט שיקום הנחל במקום הראשון בתחרות הבינלאומית באוסטרליה , תחרות "RIVERPRIZE" בנושא איכות הסביבה. ומאז הנחל מהווה מקור לגאווה ודוגמא לעוסקים בנושא שיקום נחלי ישראל.

חלק ראשון: עם הירידה מהכביש ניתן לפנות ימינה או שמאלה בדרך עפר לחורש איקליפטוסים ומבנה העומד על גבעה, מבנה זה נקרא: חורבת סמרה. בחורף ובאביב סביב המבנה ישנה פריחה רבה של כלניות, רקפות. חרציות , נורית השדה בן חצב יקינטוני , רתמים ועוד. בשבתות וחגים הפרק מלא מטיילים ומבלים. במקום שולחנות פיקניק רבים, חוות סוסים המציעה רכיבה במתחם הפרק, דייג במימי הנחל וכו'.

טיול סוסים לאורכו של הנחל

חורבת סמרה – מבנה הממוקם על גבעת כורכר השולטת על נחל אלכסנדר, המבנה בנוי מאבני כורכר והוא הוקם במאה ה 19 ע"י עבדאללה סמארה אשר לו ולמשפחתו הייתה בעלת אדמות לאורך נחל אלכסנדר , בני חמולת סמרה נחשבים לצאצאי השומרונים שהתאסלמו. הנחל שימש כנתיב שייט אשר אפשר העברת תוצרת חקלאית ע"ג רפסודות מטול כרם לחוף הים ומשם לארצות האזור, בסוף ימי השלטון העותומאני המבנה שימש את גובי המיסים באזור.

חורבת סמארה

משך הביקור חצי שעה.

חלק שני : המשך נסיעה לאורך נחל אלכסנדר, הדרך נצמדת לפסי הרכבת עד למעבר מתחת לגשר הרכבת, בהמשך הדרך מגיעה לגשר העובר מעל לנחל ולידו מתחם גדול ומרשים זהו **מתחם גשר הצבים**.

במתחם פינות ישיבה, טיילת קטנה לאורך גדות הנחל, פינות משחק לילדים, מגדל תצפית, ברזיות, פחי אשפה, חניון רכבים ועוד. לאורך גדות הנחל ישנו שביל הליכה סלול עימו ניתן לטייל לאורכו של הנחל עד לפינות ישיבה ובילוי ליד כביש מס' 4. במסלול זה **לא ניתן** לעבור עם הרכב אך ניתן לרכב על אופנים.
הצב הרך, הוא בעל חיים נדיר, הוא מגיע עד לאורך של 1.20 מטרים ומשקלו יכול להגיע עד 50 ק"ג. לצבים צוואר ארוך וגמיש המשמש אותם כצינור נשימה בעת היותם מתחת למים. הם ניזונים בעיקר מבעלי חיים קטנים החיים במים. הצבים הרכים נמצאים בסכנת הכחדה, עקב פגיעה באזורי ההטלה שלהם, זיהום וייבוש נחלים, פגיעה מפסולת, ודריסה. באזור הנחל ניתן לראות חיות בר וביניהן: שועלים, תנים, נמיות, נוטריות, אגמיות, ברכיות ועוד, חלק מחיות אלה מהוות סכנה לצבים ע"י פגיעה באזורי ההטלה של הצבים, היום פועלים במקום מתנדבים בשימור אזורי ההטלה .

הצב הרך במימי הנחל **צבים מיד לאחר התבקותם**

פרויקט הצלת הצב הרך במסגרת פרויקט שיקום הנחל נבנו אזורים מוגנים להטלת ביצים ומשטחי התחממות עבור הצבים, אשר מוגדרים כבעלי דם קר. באזורי ההטלה הוצבו שלטים, ופקחי רשות הטבע והגנים ומתנדבים מעמק חפר מסיירים במקום כדי למנוע פגיעה בהם. בעונת ההטלה עורכים מתנדבי נחל אלכסנדר (נאנ"א) ניתור הקנים וספירת ביצים למעקב אחר התרבות הצבים.

משך הבילוי במתחם גשר הצבים כ 30 דקות עד שעה.

מתקנים וטיילת גשר הצבים

חלק שלישי : מגשר הצבים נוסעים דרומה לכביש המוליך מכפר ויתקין לצומת חפר, כביש מס' 8720, בכיכר פונים שמאלה (מזרחה) לעבר כביש מס' 4, חוצים את צומת חפר וממשיכים בנסיעה לגדות נחל אלכסנדר, הדרך מסומנת בצבע שחור, כעבור 3 ק"מ מגיעים לגשר אבן עם מעקה צהוב.

נחל אלכסנדר בעת שיטפון

מבט לנחל

חוצים אותו וממשיכים בנסיעה לאורך גדת הנחל עד לחניון קטן ממנו יורדת הדרך רכב לגשר אירי, חוצים את הגשר ומגיעים למתחם אגמון חפר, במקביל לגשר האירי יש גשר עילי להולכי רגל.

אגמון חפר – הוקם בצמוד לנחל אלכסנדר על בסיס ברכות הדגים של קיבוץ עין החורש, הפרויקט בניהולו של ניסים אלמון מנהל רשות הניקוז ונחלים שרון איחד מספר ברכות דגים נטושות לאגמון גדול המשתרע על שטח של כ 250 דונם ובו דרכים סלולות, עמדות תצפית לצפרים שיקום צמחיית נחלים, הכנסת דגים, גידור סביב המתחם, שילוט והצבת תמונות שלצמחייה ובעלי החיים ועופות.
הכניסה לאגמון ללא תשלום

מבט לאגמון חפר

מצפור הציפורים באגמון

משך ההליכה כשעה פלוס.

חלק רביעי : מאגמון חפר חוזרים לדרך הראשית ולסימון השחור, פונים ימינה וממשיכים בנסיעה מזרחה לאורך אפיק נחל אלכסנדר, כעבור כ 3 ק"מ חוצים גשר אירי ולאחריו פונים שמאלה וממשיכים בנסיעה עד לגשר אירי נוסף, לאורך האפיק גדלה צמחיית מים עדשיות ויקינטון מים, שני צמחים אלה מתפשטים על המים ומכסים את כל שטח פני המים. היקינטון פורח בצבעי לילך יפיפה.

שצמחי יקינטון המים

צמחי עדשית המים

בהמשך בגשר האירי פונים שמאלה חוצים את הנחל ולפנים מתרומם לו מצפור ציפורים יפיפה, מחניון הרכבים עולים ברגל למצפור.
מצפור זה הוקם ע"י הקק"ל.

המצפור המערבי

שקנאים במאגר משמר השרון

מצפור הציפורים במאגר משמר השרון הוקם על שפת מאגר בשני מתחמים, מתחם מזרחי פשוט וצנוע ומצפור מערבי גדול ומאוד מרשים, סביב המצפור גינון יפיפה.
למאגר מוכנסים דגים רבים ע"מ למשוך שקנאים, אנפות ומגלנים וכל עוף מים שעובר באזור, בשיא הנדידה ניתן לראות במאגר אלפי שקנאים, מרשים מאוד.
לרגלי מצפור הציפורים המערבי לגדות נחל אלכסנדר חניון עם שולחנות, פינות משחק לילדים, עצי פרי והרבה צל.

משך השהות לפחות חצי שעה ואף יותר.

חלק חמישי– **יקב אליגוטה במושב גן יאשיה**, ממצפור המערבי חוזים לדרך הראשית המסומנת בצבע שחור, פונים שמאלה ונוסעים לגדת נחל אלכסנדר עד לגשר מעל לאפיק הנחל, חוצים את הנחל ליד בית ספר קדם ועד לדרך סלולה המסומנת בצבע אדום. מספרה במפה 7147, זו דרך העוברת על תוואי המוביל הארצי, פונים שמאלה וכעבור כ 3 ק"מ מגיעים לכביש המוביל למושב גן יאשיה פונים ימינה וחוצים את הישוב עד לשילוט על גבי חבית, השילוט מכוון ליקב.
יקב אליגוטה (ALGOTE) הוקם בשנת 1933 בצפון רומניה, היקב נחשב לאחד הטובים במדינה, בגלל רמת המוצרים היקב פעל גם במלחמת העולם השנייה וזאת למרות שהבעלות וההפעלה הייתה ע"י משפחה יהודית, בימי צ'אוצ'סקו המשפחה שהייתה עדיין ברומניה ברחה ועלתה לישראל.
משפחת פנטי הקימה את היקב בחצר ביתם במושב גן יאשיה , צביקה הוא דור שלישי למשפחת יינאים , היקב פועל בשיטות מסורתיות, את הענבים מספקים כורמים מרמת הגולן, הגליל העליון, עמק האלה ורמת הנגב. תפוקת היקב כ 3,500 עד 5,000 בקבוקים בשנה.
ביקב מרכז מבקרים וחצר יפיפייה בתוך בוסתן בהם ניתן להזמין קבוצות של עד 25 איש לאירועי יין. בימי שבת בהן היקב פתוח ניתן לבקר, מומלץ בתאום מראש, סה"כ בשבתות וחגים ניתן לארח עד 115מבקרים לאורך היום.
האירוח והטעימות בתשלום. המעוניינים יכולים לרכוש יינות מתוצרת היקב.

שעות פעילות:
ימי שבת בין השעות 10:00-18:00.
ימי חול ניתן לקבוע מראש.
צביקה פנטי - 054-4748893
דור פנטי- 054-4748892
משך השהות כשעה ואף יותר.

חלק חמישי – **אוטופיה גן (חממות) סחלבים** – מגן יאשיה יוצאים על כביש מס' 5803, חולפים מעל לכביש 6 ובצומת הראשון פונים שמאלה עד לקיבוץ בחן, מהכניסה לקיבוץ יש שילוט הכוונה.

הפרק כולל שטח פתוח ושטח סגור בו התנאים כמו ביער הגשם ובג'ונגלים, פרח הסחלב נחשב לצמח המפותח מבין כל צמחי העולם כאשר לכל מין יש מאביק מיוחד לו, אנו בארץ מכירים את סחלבי הבר הקטנים.

באוטופיה מוצגים סחלבים גדולים ובשלל צבעים מכל העולם, במזרח הרחוק הסחלב נחשב ליופי בהתגלמותו ומכאן חשיבותו.
הפארק פתוח בכל ימות השבוע ובכל מזג אוויר.
הכניסה בתשלום.

במתחם הפארק אוטופיה ניתן לקיים אירועים משפחתיים, פרטים ניתן לברר

בטלפון: 09-8782191
אי מייל: utopia@utopiapark.co.il
מענה ניתן בימים א'- ה' בין השעות: 8:30-16:30 ובימי שישי בין השעות: 8:30-13:00.

משך השהות כשעה ואף יותר

טיול נעים

כל התכנים המופעים באתר מוגנים בזכויות יוצרים - כל הזכויות שמורות © לראובן אתר.